

ἀηδονόφωνος ἐπίθ. Λεξ. Κουμαν.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀηδόνι καὶ φωνή.

Ὁ ἔχων γλυκεῖαν φωνήν, ὡς ἡ τῆς ἀηδόνος. Πβ. ἀηδονᾶτος, ἀηδονόλαλος, ἀηδονολαλοῦσα, ἀηδονόστομος, ἀηδονοφωνοῦσα.

ἀηδονοφωνοῦσα ἐπίθ. θηλ. ἀμάρτ. ἀδονοφωνοῦσα Κύπρ.

Μετοχ. τοῦ ἀμάρτ. ρ. ἀηδονοφωνῶ μεταπεσοῦσα εἰς χρῆσιν ἐπιθετ. Πβ. ΣΜενάρδ. ἐν Ἀθηνᾶ 37 (1925) 66 καὶ ἈνθΠαπαδόπ. ἐνθ' ἄν. 180 κέξ.

Ἡ ἔχουσα γλυκεῖαν φωνήν ὡς ἡ τῆς ἀηδόνος. Πβ. ἀηδονᾶτος, ἀηδονόλαλος, ἀηδονολαλοῦσα, ἀηδονόστομος, ἀηδονόφωνος.

ἀηδόνω ἡ, ἀμάρτ. ἀηδόνου Θράκ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀηδόνι.

Ἀηδών: Αἶνιγμ.

Τὰ λειανὰ λειανὰ κουμποῦδια | κόφτουν καὶ θιροῖζον
κ' ἡ ἀηδόνου τραγουδάει | κ' ἡ σακκούλλα καῖτιράει

(ὀδόντες, γλῶσσα καὶ στόμαχος. καῖτιράει = καρτερεῖ).
Ἡ λ. καὶ ὡς κύριον ὄν.

ἄηλιν τό, Πόντ. (Ἀμισ.)

Ἵσως ἐκ τοῦ οὐσ. ἡλῖος.

Τὸ φυτὸν ἡλιοτρόπιον. Συνών. ἡλῖος, λῆοστροφί.

ἀήττητος ἐπίθ. Κρήτ. ἀέττητος Κρήτ. ἀγέττητος Κρήτ.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. ἀήττητος.

Ἀκατάλυτος, ἄφθαρτος, αἰώνιος (ἡ λ. ληφθεῖσα ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς φρ. «ἡ ἀήττητος καὶ ἀκατάλυτος καὶ θεία δύναμις τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ σταυροῦ, μὴ ἐγκαταλίτης ἡμᾶς» ἐνομίσθη ὡς συνών. πρὸς τὸ ἀκατάλυτος ἐν τῇ αὐτῇ φρ. Πβ. ΣΞανθοῦδ. ἐν Ἀθηνᾶ 28 (1916) Λεξικογρ. Ἀρχ. 144): Χτήρι - παννί - ροῦχο ἀέττητο. Παπούτσια ἀέττητα. Συνών. ἀκατάλυτος.

*ἀθαδάκι τό, ἠθαδάσιν Πόντ. (Οἶν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἄθος διὰ τοῦ διαμέσου τύπ. *ἀθάδι.

Ἡ ἐπὶ τῶν ἀνημμένων ἀνθράκων σχηματιζομένη τέφρα.

ἀθαλασσία ἡ, Πόντ. (Οἶν.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ οὐσ. θάλασσα = τρικυμία.

Γαλήνη, ἡρεμία θαλάσσης.

ἀθάλασσος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀθάλασσους Σάμ. Στερελλ. (Ἀκαρναν.)

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. ἀθάλασσος = ὁ μακρὰν τῆς θαλάσσης, ὁ ἀμιγῆς θαλασσίου ὕδατος.

Ὁ μὴ ἔχων σχέσιν μὲ τὴν θάλασσαν, ὁ ἄπειρος τῆς θαλάσσης ἐνθ' ἄν.: Αὐτὸς οὐ ἀθάλασσος πῆι 'ς τὰ ναυτικά! (ἐπὶ τοῦ ἀπείρου μὲν τῆς θαλάσσης, ἀλλὰ στρατευθέντος καὶ καταταχθέντος εἰς τὸ ναυτικὸν) Σάμ. Συνών. ἀθάλασσωτος 1.

ἀθαλάσσωτος ἐπίθ. Πόντ. — ΑΠαπαδιαμ. Πρωτοχρ. διηγ. 33 ΑΤανάγρ. Σπογγαλ. 20 ἀθαλάσσουτος Θράκ. (Ἀδριανούπ.)

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. ἀθαλάσσωτος.

1) Ὁ μὴ ἔχων σχέσιν μὲ τὴν θάλασσαν, ὁ ἄπειρος τῆς θαλάσσης ΑΠαπαδιαμ. ἐνθ' ἄν. ΑΤανάγρ. ἐνθ' ἄν.: «Ὁ γαμβρὸς θὰ ἐπὶ γαῖναι μολύβι εἰς τὸν πάτον, χερσαῖος, ἀθαλάσσωτος ἄνθρωπος» ΑΠαπαδιαμ. ἐνθ' ἄν. Ὁλοπαιδιὰ ἀθαλάσσωτα, ποῦ δὲν ξέρουσιν οὔτε τί θὰ πῇ μηχανὴ οὔτε τί θὰ πῇ σφογγάρι ΑΤανάγρ. ἐνθ' ἄν. Συνών. ἀθάλασσωτος. 2) Ὁ μὴ ἐμβραχεῖς εἰς θαλάσσιον ὕδωρ Θράκ. (Ἀδριανούπ.) Πόντ. 3) Ὁ μὴ καταληφθεὶς ὑπὸ τρικυμίας Πόντ.

ἀθάλη ἡ, αἰθάλη Καππ. (Σινασσ.) ἀθάλη Ἴόνιοι Νῆσ. (Κέρκ. Λευκ. κ. ἄ.) Κρήτ. Κύθηρ. Κύθν. Πελοπν. (Καλάβρυτ.) Πόντ. Σίφν. κ. ἄ. — Κορ. Ἀτ. 5,73 ΚΘεοτόκ. Καραβέλ. 37 ἀθάλ' Μακεδ. (Πάγγ.) Σαμοθρ. ἀθ-θάλη Κῶς ἀτθάλη Χίος ἀθάλα Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Ὁφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.)

Τὸ μεσν. οὐσ. ἀθάλη, ὁ ἐκ τοῦ μεταγν. αἰθάλη.

1) Αἰθάλη Ἴόνιοι Νῆσ. (Κέρκ. κ. ἄ.) Καππ. (Σινασσ.) κ. ἄ. — ΚΘεοτόκ. ἐνθ' ἄν.: Τὴν ἀθάλη ἀγλείφει, δὲν μᾶς κάνει τέτοιος σκύλλος γὰρ τὸ μύλο Ἴόνιοι Νῆσ. Μαύρη γγαλι-στερὴ ἡ γωνία ὡς ἀπάνου 'ς τὴν στέγη ἀπὸ τὴν ἀθάλη ΚΘεοτόκ. ἐνθ' ἄν. Συνών. καπνιά. 2) Σωρὸς ἀνθράκων ἀνημμένων εὐρισκομένων εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἀποτεφρώσεως, ἀνθρακιά Κρήτ. Κύθν. Κῶς Λευκ. Μακεδ. (Πάγγ.) Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Ὁφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) Σίφν. Χίος κ. ἄ.: 'Σ σὴν ἀθάλαν ἀφκὰ γένομε κυδών' (ἀφκὰ = ὑποκάτω) Τραπ. Ταράζω τὴν ἀθάλαν Χαλδ. || Ἀσμ.

Κεῖ ἂν ἔχη σφάλμα τὸ χαρτί, εἴπειτα το 'ς τὴν ἀθάλα Κρήτ. β) Ἀνημμένος ἀνθραξ Σίφν.: Φέρε μου μὴν ἀθάλη. γ) Σπινθήρ Μακεδ. (Πάγγ.) Σίφν. Συνών. σπίθα. 3) Τέφρα, σποδὸς Κρήτ. Κύθηρ. Κύθν. Πελοπν. (Καλάβρυτ.) Σαμοθρ. κ. ἄ.: Κάθεται μέσα καὶ σκαλίζει τὴν ἀθάλη Κρήτ. || Φρ. Πάω ἀθάλη (καταστρέφομαι, ἐπὶ παντὸς πράγματος καταστρεφόμενον) αὐτόθ. || Ἀσμ.

Σπίθα μικρὴ καὶ ἀνήφιστη, κρυμμένη 'ς τὴν ἀθάλη αὐτόθ. Συνών. ἄθος, στάχτη. 4) Τὸ φυτὸν ἐρυθραία τὸ κενταύριον (erythraea centaurium) τῆς τάξεως τῶν γεντιανωδῶν (gentianaceae) Κορ. ἐνθ' ἄν.

ἀθαλοκακομοίρης ὁ, Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀθάλη καὶ τοῦ ἐπιθ. κακομοίρης.

Ὁ παρὰ τὴν ἐστίαν καὶ τὴν τέφραν διατρίβων, ὁ ἐν ἀθλιότητι, πενίᾳ καὶ ἀργίᾳ διάγων. Συνών. ἀθοκακομοίρης, ἀθοπούττης, σταχτοπιτιτούρης, σταχτοπούττης. Πβ. *ἀθητερός.

ἀθάμπωτα ἐπίρρ. Πελοπν. (Βαλτέτσ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀθάμπωτος.

Χωρὶς νὰ θαμβῶνται οἱ ὀφθαλμοί: Τήραγε ἀθάμπωτα σὰν σταυραετὸς τὸν ἥλιο.

ἀθάμπωτος ἐπίθ. Ζάκ. — ΔΣολωμ. 61 ἀθάμπουτους Θεσσ. (Ζαγορ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *θαμπωτός < θαμπώνω.

1) Ὁ μὴ ἀμαυρούμενος ἢ ὁ μὴ ἀμαυρωθεὶς Ζάκ. — ΔΣολωμ. ἐνθ' ἄν.: Ποίημ.

Τώρα ἀθάμπωτη ἔχει δόξα ΔΣολωμ. ἐνθ' ἄν. 2) Ὁ ἀπηλλαγμένος κηλίδων Θεσσ. (Ζαγορ.): Φουρεῖ τὰ φουρέματά τ' ἀθάμπωτα.

